

Boegbeelden groene sector

VHG verzamelt 'boegbeelden': mensen die een bijzondere betekenis hebben of hadden voor de groene sector. Door hun beroep, ervaring, expertise, visie of speciale activiteiten leveren ze een belangrijke bijdrage aan de waarde van groen in onze maatschappij. Hun inzichten en ideeën delen we graag met de VHG-leden. We hopen dat deze verhalen inspireren om invulling te geven aan het thema 'groen maakt gelukkig'. Dit keer een gesprek met ecooloog Koos Biesmeijer, wetenschappelijk directeur bij Naturalis Biodiversity Center en bestuurslid van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

Ecoloog Koos Biesmeijer::

“Nederland is kampioen biodiversiteitsverlies”

VHG is sinds april partner in de brede coalitie van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Binnen deze coalitie zal VHG, samen met NL Greenlabel en Stichting Steenbreek, een belangrijke rol gaan spelen op het gebied van biodiversiteit in de stedelijke omgeving. Een goede zaak, vindt 'groene professor' Koos Biesmeijer. Hij is ecooloog en bestuurslid bij het Deltaplan. Als een van de eerste onderzoekers signaleerde hij de enorme teruggang van de biodiversiteit in Nederland.

TEKST: ANNEMIEKE BOS, FOTO'S MICHIEL POTHOFF

We spreken Biesmeijer in een vergaderzaal van het Naturalis Biodiversity Center waar hij werkt als wetenschappelijk directeur. We kijken uit over een sloot met een rijk begroeide oever. Even verderop ligt de weg, met een kortgemaaid middenberm. Juist op dat moment komt een groenvoorziener op zijn maaimachine voorbij om de laatste sprietten te millimeteren. Biesmeijer veert op: "Kijk, daar gaat het over! Waarom nog korter maaien? Voor de veiligheid hoeft het hier niet lijkt me." Het is duidelijk, er is nog een lange weg te gaan.

LANG ALS HET KAN

De maaiactie is een voorbeeld waar Biesmeijer graag op doorgaat om de ambitie van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel duidelijk te maken. "Bij de provincie Zuid-Holland werken ze met de slogan: "Lang als het kan, kort als het moet". Dat is omdenken, maar het wordt hier nog niet toegepast zo te zien. Ook op terreinen van waterschappen en elders wordt vaak nog heel kort gemaaid 'omdat het in het bestek staat'. Tegelijkertijd: het is een complex systeem om te veranderen. Het gebied waar we nu op uitkijken, heeft al gauw vijf eigenaren. Die moet je dus allemaal zien mee te

krijgen in je ideeën en aanpak. Bovendien hebben we te maken met een uitgebreide keten van telers tot en met bestekschrijvers en aanbesteders naar groenaannemers, beheerders en uitvoerders en tuincentra. Allemaal met hun eigen belangen."

*“Maaien? Lang als het kan,
kort als het moet”*

ANDERS DENKEN, ANDERS DOEN

Binnen het Deltaplan gaan tal van partijen aan de slag om de biodiversiteit in Nederland te herstellen. 'Een andere mindset en anders doen' - zoals minder maaien, sinusmaaien, maaisel afvoeren enzovoorts - zijn daarbij de centrale uitgangspunten. "Als alle aanbestedende partijen dat willen en gaan uitvragen, dan moeten daar aangepaste CROW-richtlijnen voor komen, met goede voorbeelden van hoe zo'n kruidenrijke berm er dan uitziet. Met trainingen en opleidingen en communicatie door hele organisaties heen, tot aan degene die het groenonderhoud uitvoert. "Er is dus

Over Koos Biesmeijer

Koos Biesmeijer (1964) groeide op in Lunteren. De liefde voor de natuur kreeg hij van huis uit mee. "Mijn vader nam me mee de Veluwe op, hij kende alle plantjes. Toen ik acht was wist ik al dat ik biologie wilde studeren, al had ik toen niet echt een idee wat dat was." In 1997 promoveerde hij aan de Universiteit van Utrecht in de ecologie van tropische bijen. Hij deed onderzoek in de Verenigde Staten en in het Verenigd Koninkrijk. Sinds 2013 is hij wetenschappelijk directeur en hoofd van de onderzoeksgroep NL Biodiversity and Society bij Naturalis Biodiversity Center. Met zijn team bestudeert hij hoe biodiversiteit werkt en verandert. Daarnaast is hij hoogleraar Natuurlijk Kapitaal aan de Universiteit Leiden en leidt hij het programma ARISE. Binnen dit programma wordt met behulp van nieuwe technologie alle biodiversiteit in kaart gebracht (www.arise-biodiversity.nl).

een hele omslag in het systeem te maken. Daar kunnen we met het Deltaplan bij helpen.”

ROMMELHOEKJES

Nederland is kampioen biodiversiteitsverlies, constateerde Biesmeijer jaren geleden al met een flink aantal collega's. Geen fraaie titel, maar Biesmeijer ziet veel animo om het tij te keren. “Het mooie van het Deltaplan is, dat er een duidelijke ambitie ligt. Die richting bepaalt onze acties. Er wordt niet gepolderd, maar vooruitgekeken, buiten de comfortzones. We geven koplopers de ruimte en praten ook met partijen met andere belangen: boeren, Rabobank, agro-business en producenten van gewasbeschermingsmiddelen. Een vereniging als VHG bevindt zich in een lastige positie. Jullie zijn een belangenbehartiger en kijken dus naar de belangen van ál jullie leden. Dat maakt het moeilijk stelling te nemen en koploper te zijn in de omslag naar een andere situatie. Maar de huidige situatie is niet goed, het hele systeem moet anders. Met meer diversiteit in planten en dieren, meer rommelhoekjes en meer ‘niets doen’ wat betreft onderhoud.”

URGENTIE

Al is duurzamer denken en doen steeds meer zichtbaar, toch lijkt het alsof de urgentie nog niet voldoende wordt gevoeld. “Er is minder natuur, het is van slechte kwaliteit en de druk erop is enorm groot vanwege de bestrating, infrastructuur en de landbouw. In Covid-tijd merken we hoe belangrijk groen is voor mensen. Groen moet meer onderdeel van onze leefomgeving worden. Dan zijn we gezonder, gelukkiger en toekomstbestendiger. De bestraters onder jullie zullen dat lastig vinden, maar zo'n dichtgestrate tuin of buurt levert zó veel

problemen op aan wateroverlast en hittestress. We moeten echt naar een andere manier van inrichten van de buitenruimte.”

MAAK GRIJS GROENER

Wat het lastig maakt, is dat biodiversiteit een moeilijk begrip is. Wat is het nu precies? En hoe kun je het beschermen en herstellen? Om dat duidelijk te maken en mensen te enthousiasmeren, lanceerde de coalitie een publiekscampagne met de slogan ‘Maak grijs groener’ (www.maakgrijsgroener.nl). “We moeten het uitleggen langs verschillende routes, bijvoorbeeld: ‘Zonder bloemen geen bijen en zonder bijen geen appels’. Appelbomen staan nu in bloei, maar als er geen bijen zijn, komen er geen appels. Dat soort verhalen zijn belangrijk. Die kan VHG met haar groenprofessionals ook vertellen. Jullie concepten voor De Levende Tuin, Het Levende Gebouw en de Levende Openbare Ruimte zijn wat dat betreft fantastisch.”

“We moeten echt naar een andere manier van inrichten van de buitenruimte”

DOEN

‘Doen, leren en beter doen’, dat is het motto binnen het Deltaplan. “We ontwikkelen tools, gaan daarmee aan de slag en passen ze gaandeweg zo nodig aan.” Veel belangstelling is er voor de werksessies die Koos Biesmeijer begeleidt. “Op papier wil iedereen wel werken aan meer biodiversiteit, maar wat wordt de stip op de horizon? Wat en wie heb je nodig om daar te komen? Hoe werk je samen en communiceer je? En waar kun je de subsidies halen? De partners in het Deltaplan helpen elkaar daarbij. Als je samenwerkt kun je heel veel bereiken. De kennis is er, de oplossingen zijn er ook. Het is zaak om biodiversiteit niet meer als probleem te zien, maar als deel van de oplossing.” •

Favoriete groenplek

“Dat zijn er meerdere: het heuvellandschap in Zuid-Limburg, de Veluwe, de duinen waar ik elke zondag wandel. De wieden en weerribben, waar ik met de kano doorheen ging, fantastisch! Maar ook mijn eigen tuin in Zoeterwoude-Rijndijk, die steeds groener wordt. Ik heb tien jaar in Costa Rica gewerkt, daar heb je échte biodiversiteit. Het leuke aan Nederland is dat er enorm veel gebeurt. Als we iets niet doen is het niet omdat er geen geld voor is, maar omdat we kiezen om het niet te doen. Dus: als we dingen wel willen doen, dan moet het ook kunnen!”